

bygninger. I henhold til denne lov er foreløbig sådanne fredede områder udlagt i 13 byer, heriblandt Paris.

I Sverige gennemførtes i forbindelse med oprettelsen af en privat fond på ca. 7 mill. svenske kr. til bygningsfredningsopgaver i december 1960 en lov om bygningsminder. Indholdet svarer i sine hovedpunkter til den nuværende danske ordning; dog har den svenske lov ikke en sondring mellem to klasser af fredede bygninger. Ved udstødelse af fredningsdeklaration skal der endvidere ske en fastsættelse af vilkårene for ejerens og brugerens udnyttelse af den fredede bygning, herunder om hans vedligeholdelsespligt. Medfører fredningen en åbenbar begrænsning af anvendelsesmulighederne, har ejeren og brugeren krav på en passende erstatning af statskassen. Denne erstatning, som kan ydes med årlige beløb, fastsættes i mangel af enighed af ekspropriationsdomstolene. Det bør endelig fremhæves, at ophævelse af en fredningsdeklaration efter den svenske ordning alene kan ske under de i loven opregnede omstændigheder, herunder gennemførelse af byplanlægning, senere opstået formålsløshed ved fredningens opretholdelse og lignende.

I England har der siden gennemførelsen i 1953 af Historic Buildings and Ancient Monuments Act været en øget virksomhed for bevaring og restaurering af enkelte bygninger og miljøer. Til bygningsfredningsformål har man således i England i årene siden 1953 gennemsnitligt anvendt et beløb svarende til 13 mill. kr. årlig af statskassens midler.

For Danmarks vedkommende er i medfør af § 2 i lov nr. 63 af 21. februar 1962 om byplaner, jfr. lovbekendtgørelse nr. 160 af 9. maj 1962, skabt hjemmel for, at kommunerne i en byplan kan hindre bygningsændringer eller nedrivninger, hvor hensynet til værdifulde gadebilleder eller gamle bydeles særprægede karakter tilsiger det.

Bemærkninger til de enkelte paragraffer.

Til § 1.

Medens den gældende lov tillægger den fortegnelse, på hvilken fredede bygninger opføres, en særlig betydning og allerede i § 1 omtaler denne og angiver, hvilke bygninger, der kan opføres på fortegnelsen, er nærværende bestemmelse en formålsparagraf.

Der tilsigtes ingen realitetsændring ved, at lovforslaget i stedet for den gældende lovs ord „kunstnerisk eller historisk værdi“ anvender ordene „arkitektoniske eller kulturhistoriske“, men lovforslagets ord findes mere dækkende.

Bestemmelsen om, at som regel kun sådanne byg-

ninger, der er over 100 år gamle, fredes, er uændret i forhold til den gældende lov. Motiveringen for den ikke absolut affattede, men hidtil i praksis fulgte 100 årsregel er, at bygningerne må kunne ansues i et vist historisk perspektiv. Hertil kommer, at nyere bygninger normalt ikke har et så stort behov for beskyttelse, idet de hyppigst umiddelbart kan tjene moderne behov, og endvidere at det må være naturligt, at de begrænsede ressourcer investeres i de ældre værdifulde bygninger, hvis bevaring må være lovens vigtigste opgave.

I paragraffens stk. 2 bestemmes, at også andre arkitektoniske arbejder end bygninger, monumenter og de i den nuværende § 17 omtalte fæstningsværker kan fredes. Bestemmelsen er i det væsentlige en lovfæstelse af praksis; således er en række betydende statuer fredet.

Som eksempler på andre arkitektoniske arbejder kan nævnes broer, fritrapper, hegnsmure, gitter- og plankeværker, borner, bislagsten, milepæle, mindestøtter, springvand, brønde og kunstnerisk særligt fremragende brolægninger.

Stk. 3 giver en ændret udformning af afgrænsningen af lovens gyldighedsområde, der i den gældende lov udtrykkes ved, at loven alene omfatter verdslige bygninger. Dog vil andre under folkekirken hørende bygninger end kirkebygninger samt bygninger tilhørende andre trossamfund, for så vidt der ikke er fastsat særlige regler om deres bevaring og vedligeholdelse, være omfattet af bygningsfredningsloven.

Bestemmelsen i stk. 4 muliggør en enklere formulering af de følgende paragraffer.

Til § 2.

Bestemmelsen svarer i princippet til den gældende lovs § 2, stk. 1, men tilsigter en forenkling af definitionen af, hvilke bygninger, der bør fredes henholdsvis i klasse A og B.

Til § 3.

Sammensætningen af og opgaverne for Det særlige bygningsssyn er i den gældende lov omtalt i § 2, stk. 2 og § 3. Det særlige bygningsssyn består af 5 medlemmer:

Rigsantikvaren, som er formand, en repræsentant for akademirådet (for tiden stadsarkitekten i København) og 3 ikke specielt udpegede medlemmer, hvoraf en, som loven foreskriver, er jurist (en kontorchef i ministeriet for kulturelle anliggender), medens af de øvrige 2 for tiden den ene er arkitekturprofessor, den anden kunsthistoriker, overinspektør ved nationalmuseet og tillige synets sekretær.